

Zygfryd Czapski

Zabytki architektury i budownictwa

Ochrona Zabytków 54/2 (213), 178-193

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRACE KONSERWATORSKIE W WOJEWÓDZTWIE SIEDLECKIM W LATACH 1975–1998

Służby konserwatorskie województwa siedleckiego w latach 1975–1998 realizowały zamierzenia określone w wieloletnich programach ochrony dóbr kultury, opracowywanych w miarę postępu prac badawczo-terenowych, prowadzonych przez Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków w latach funkcjonowania tej jednostki.

Prowadzono prace badawczo-konserwatorskie i remontowe, od robót zabezpieczających do pełnych remontów kapitalnych, przywracających dawną świetność 164 obiektom kubaturowym, m.in. w Węgrowie wyremontowano XVII-wieczną kaplicę cmentarną Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego oraz dawny zajazd zwany Domem Gdańskim (ob. Miejska Biblioteka Publiczna), pałac w Mińsku Mazowieckim z przeznaczeniem na Miejski Ośrodek Kultury i Bibliotekę Publiczną, ratusz w Siedlcach (ob. Muzeum Okręgowe), dawną cerkiew unicką w Zakępiu itd.

Inwestorami tych prac byli właściciele lub użytkownicy oraz Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W ciągu 24 lat istnienia województwa siedleckiego można było zaobserwować kilka okresów, w których zmieniało się zainteresowanie osób i instytucji przejmowaniem do zagospodarowania pałaców, dworów, parków itp. Mimo wielu utrudnień, nastąpiła zmiana właścicieli i użytkowników 62 obiektów i zespołów zabytkowych.

W omawianym okresie wykonano studia historyczno-urbanistyczne 31 miejscowości i historycznych miast (Węgrów, Siedlce, Stanisławów, Łuków itp.), wytyczne konserwatorskie do planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz 48 dokumentacji architektoniczno-historycznych kościołów i pałaców. Poddano zabiegom konserwatorskim łącznie 121 obiektów ruchomych, stanowiących własność parafii różnych wyznań, prywatną i muzealną.

W zakresie archeologii prowadzono prace ewidencyjne w ramach AZP, w wyniku których zarejestrowano 3676 stanowisk archeologicznych.

Działaniami konserwatorskimi objęto także założenia parkowe i cmentarne. Pracami ewidencyjnymi na obszarze województwa siedleckiego objęto 203 parki wchodzące w skład zespołów architektonicznych oraz 214 cmentarzy, w tym 142 cmentarze rzymskokatolickie, 24 wyznania mojżeszowego, 2 ewangelicko-augsburskie, 1 unicki, 2 prawosławne, 3 mariawickie, 15 epidemicznych i 25 wojennych.

Konserwację i rewaloryzację dóbr kultury zlecano wyspecjalizowanym instytucjom: PP PKZ w Warszawie i Lublinie, spółdzielniom „Plastyka”, ARS ANTIQUA z Warszawy, a ostatnio w dużym stopniu rzemiosłu i spółkom, a także firmom polonijnym.

ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

BOROWIE

Dwór

Murowany, klasycystyczny, zbudowany w 1 poł. XIX w.

W l. 1984–1986 przeprowadzono prace budowlano-konserwacyjne polegające na naprawie więźby dachowej, wymianie pokrycia, remoncie elewacji, wymianie instalacji elektrycznej i c.o.

W l. 1995–1997 właściciel-inwestor przeprowadził prace renowacyjne-konserwatorskie i pielęgnacyjne drzewostanu i roślinności parku oraz wykonał (przywrócił) stylowe ogrodzenie zespołu zabytkowego.

Inwestor: Urząd Gminy w Borowiu.

BOŻA WOLA (gm. Siennica)

Dwór

Murowany, z 2 poł. XIX w.
W l. 1979–1984 właściciel R. Chwalczuk przeprowadził peł-

ny zakres prac budowlano-konserwatorskich. Obiekt odzyskał swoją dawną świetność.

Wykonawcy: miejscowi rzemieślnicy.

Inwestor: właściciel.

Od 1991 r. właścicielem zespołu dworsko-parkowego jest Stowarzyszenie Doskonalenia Umiejętności z Warszawy.

CEGLÓW

Kościół parafialny p.w. św. św. Jana Chrzciciela i Andrzeja

Najstarsza nawowa część kościoła wzniesiona w 2 poł. XVI w. Całość ukończona w 1 ćw. XVII w. Wielokrotnie remontowany, wzniesiony z cegły gotyckiej o wątku polskim na narzucie z kamieni. Wieżba dachowa późnogotycka.

W l. 1975–1980 wymieniono podłogę deskową na posadzkę marmurową w części prezbiterium, wymieniono pokrycia dachu z dachówki na blachę miedzianą.

Inwestor: Parafia.

CERANÓW

Pałac

Murowany, wzniesiony w 1877 r. wg proj. Bolesława Podczaszyńskiego, eklektyczny.

W l. 1982–1989 przeprowadzono remont polegający na naprawie więźby dachowej i wymianie pokrycia, naprawie elewacji, założeniu instalacji c.o., naprawie stolarki i tynków wewnętrznych wraz z malowaniem pomieszczeń.

Wykonawcy: miejscowi rzemieślnicy oraz systemem gospodarczym.

Inwestor: Szkoła Podstawowa w Ceranowie i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

CHLEWISKA (gm. Kotuń)

Zespół dworski

Dwór drewniano-murowany z lat 20. XX w., którego budowniczym był Waclaw Jędrzejewski oraz park ze stawami z 2 poł. XIX w.

W l. 1982–1989 przeprowadzono pełny zakres robót budowlano-konserwatorskich obiektu wraz z zapleczem, w ramach remontu kapitalnego, oraz przeprowadzono renowację stawów dla potrzeb Domu Pracy Twórczej „Reymontówka”.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Inwestor: użytkownik i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Ceglów, kościół parafialny p.w. św. św. Jana Chrzciciela i Andrzeja. Fot. C. Ostas, 1986 r.

CHOTYNIA (gm. Sobolew)

Dwór

Murowany, nawiązujący do form klasycystycznych, wzniesiony w 1 poł. XIX w. Przed II wojną światową należał m.in. do rodzin Grabnerów i Leliwa-Snieżków. Po 1944 r. — w wyniku wieloletniej eksploatacji przez lokatorów — dwór uległ znacznemu zniszczeniu. W 1994 r. nowy właściciel Stanisław Błazejczyk rozpoczął remont wg proj. arch. Jerzego Reczko.

Czechy, murowane domy osady fabrycznej z 1836 r. Fot. M. Barbasiewicz, 2000 r.

Inwestor: właściciel oraz dotacja Generalnego Konserwatora Zabytków.

CZECHY (gm. Pilawa)

Domy murowane

Zbudowane w 1836 r., wchodzące w skład osiedla domów robotniczych Huty Szkła „Czechy”, wzniesione kosztem ówczesnego właściciela huty Ignacego Hordliczki.

Aktualni właściciele dwóch budynków w latach 1989–1995 przeprowadzili prace remontowo-konserwacyjne w ramach remontu kapitalnego, zgodnie z opracowaną dokumentacją. Poza naprawą i konserwacją poszczególnych elementów budynków, ze względu na materiał (suszona cegła) konieczny był duży zakres robót: wzmocnienie struktury budynków, osuszenie i odgrzybienie.

Wykonawcy: miejscowi rzemieślnicy.

Inwestorzy: właściciele.

DĘBE WIELKIE

Kościół parafialny p.w. św. św. Piotra i Pawła

Murowany, wybudowany w 1906 r. wg proj. Józefa Piusa Dziekońskiego.

W l. 1984–1986 dokonano naprawy więźby dachowej i wymiany pokrycia na blachę miedzianą.

Ponadto wykonano naprawę tynków wewnętrznych i odnowiono wnętrze kościoła.

Wykonawcy: systemem gospodarczym.

Investor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

DŁUŻEW (gm. Siennica)

Zespół dworski

Dwór murowany, wzniesiony w l. 1901–1902 wg proj. Jana Heuricha, oraz park krajobrazowy z końca XIX w. Po opuszczeniu obiektu przez Szkołę Podstawową, zespół został przejęty przez Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie. W l. 1984–1989 wykonano pełny remont kapitalny dworu oraz renowację parku. Prace wykonywane były na podstawie projektu sporządzonego przez PP PKZ O/Lublin.

Wykonawca: rzemieślnicy i Firma Polonijno-Zagraniczna BAK-POZ.

Investor: Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie.

GARWOLIN

Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego

Murowany, zbudowany w l. 1890–1909 wg proj. Józefa Piusa Dziekońskiego, spalony i odbudowany w 1944 r. W l. 1983–1989 przeprowadzono remont więźby dachowej oraz wymianę pokrycia na blachę miedzianą. Wykonano konstrukcję wzmacniającą sklepienie łukowe nawy głównej. Przeprowadzono remont schodów kamiennych (głównych), oraz wykonano naprawę tynków wewnętrznych obiektu.

W latach 90. wykonano prace remontowo-konserwacyjne elewacji budynku kościoła oraz pełny zakres prac remontowych budynku plebani.

Wykonawcy: rzemieślnicy zrzeszeni w Cechu Rzemiosł Różnych.

Investor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Zespół dworski ul. Studzińskiego 28

Dwór murowany, wzniesiony w 1927 r., w 1939 r. — oficyna murowana oraz budynki gospodarcze; park. Właścicielem zespołu jest rodzina Kosickich. W l. 1984–1988 przeprowadzono remont kapitalny oficyny i budynków gospodarczych.

Wykonawcy: systemem gospodarczym.

Investor: S. Kosicki i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Dom, ul. Staszica 15, ob. siedziba Zarządu Miasta

Wzniesiony w pocz. XX w. W l. 1995–1997 przeprowadzono prace remontowo-konserwacyjne we wnętrzach. Zakres robót obejmował wymianę instalacji, podłóg, naprawę tynków i stolarki, wymianę części drzwi i okien, prace konserwacyjne elementów zdobniczych i malowanie.

Investor: Zarząd Miasta Garwolin.

GOŁĘBIÓWKA (gm. Kałuszyn)

Dwór

Murowany, wzniesiony w l. 1925–1927. W l. 1985–1987 przeprowadzono remont kapitalny, który obejmował m.in. naprawę i wymianę elementów więźby dachowej, wymianę pokrycia na blachę miedzianą, wymianę stolarki, instalacje, osuszenie murów itp.

Wykonawca: sposobem gospodarczym.

Investor: Państwowe Gospodarstwo Rybackie.

JABŁONNA LACKA

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP

Murowany, zbudowany w l. 1826–1835 wg proj. Andrzeja Gołńskiego. Dwukrotnie remontowany. W l. 1985–1991 przeprowadzono prace remontowe dla więźby dachowej oraz wymianę pokryć na blachę miedzianą. Ponadto przeprowadzono pełny zakres prac mających na celu usunięcie zawilgocenia murów sięgającego do 2 m ponad poziom te-

renu. Dokonano naprawy tynków wewnętrznych, zewnętrznych oraz odmalowano obiekt.

Wykonawcy: systemem gospodarczym przy udziale miejscowych rzemieślników oraz grupa remontowo-budowlana Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Morszkowie.

Investor: Parafia, Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Morszkowie i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

JAGODNE (gm. Kłoczew)

Dwór

Wzniesiony w 1 ćw. XVIII w. wraz z oficynami, rządcówką, czworakiem, kuźnią i parkiem krajobrazowym stanowi zespół charakterystyczny dla zespołów dworskich na Podlasiu. Po przejęciu przez nowego właściciela w latach 1994–1997 został przeprowadzony pełny zakres robót remontowych budynku dworu.

Investor: właściciel.

JANÓW

(gm. Mińsk Mazowiecki)

Pałac

Murowany, wzniesiony w 1914 r. W l. 1993–1997 zarządzający nieruchomością przeprowadził remont budynku polegający na: wymianie stropu nad pomieszczeniami piętra, naprawie więźby dachowej z impregnacją i odgrzybianiem drewna, wymianie pokrycia dachu i obróbek blacharskich, wymianie instalacji wewnętrznych itp.

Investor: Zespół Szkół Rolniczych i Generalny Konserwator Zabytków.

JANÓWEK (gm. Wierzbno)

Dwór

Wzniesiony w poł. XIX w., murowany. Po przejęciu zespołu dworskiego przez spadkobiercę, w l. 1994–1998 przeprowadzono remont i odbudowę budynku dworu. Prace projektowe były poprzedzone szczegółowymi badaniami i ekspertyzami.

Investor: właściciel i Generalny Konserwator Zabytków.

Jagodne, dwór. Fot. M. Barbasiewicz, 1994 r.

JULIN (gm. Łochów)

Willa Ignacego Paderewskiego

Murowana, wzniesiona w 1910 r. W l. 1983–1985 użytkownik — Państwowy Dom Dziecka — wykonał prace remontowe związane z reperacją dachu, wymianę instalacji wewnętrznych, wymianę stropów, naprawę tynków i stolarki itp.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Inwestor: Państwowy Dom Dziecka i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

KAŁUSZYN

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Stanisława bpa

Murowany, wzniesiony w l. 1889–1893 wg proj. arch. Józefa Piusa Dziekońskiego. W l. 1989–1991 Parafia przeprowadziła prace remontowe polegające m.in. na remoncie więźby dachowej i wymianie pokrycia na blachę miedzianą, a także uzupełnienie tynków i odnowienie wnętrza kościoła.

Prace były wykonywane systemem gospodarczym.

Inwestor: Parafia.

Poczta

Zbudowana w 1 ćw. XIX w., klasycystyczna. Pięcioosiowa z wejściem w nieznacznym ryzalicie. Układ wnętrza dwutraktowy.

Po wieloletniej eksploatacji w l. 1983–1985 przeprowadzono remont polegający na likwidacji zawilgocenia ścian, wymianie pokrycia, naprawie stolarki, częściowej wymianie podłóg itp. W l. 1994–1995 dokonano częściowej wymiany instalacji i związane z tym roboty budowlano-konserwatorskie oraz przeprowadzono remont elewacji.

Inwestor: właściciel — Urząd Pocztowy.

KAMIONNA (gm. Łochów)

Oficyna dworska

Murowana, z 2 ćw. XIX w., wchodząca w skład zespołu dwor-

skiego, tj. dworu, oficyny, parku dworskiego. W l. 1985–1987 Rada Sołecka przeprowadziła systemem gospodarczym prace remontowo-adaptacyjne oficyny z przeznaczeniem jej na świetlicę i siedzibę Koła Gospodyń Wiejskich.

Mieszkańcom tej miejscowości, którzy zebrali pewną kwotę pieniędzy, finansowej pomocy udzielił: Urząd Miasta i Gminy w Łochowie oraz Wojewódzki Konserwator Zabytków.

KŁOCZEW

Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela

Murowany, podpiwniczony. Konsekrowany w 1793 r. Barokowy. Budowę rozpoczęto ok. poł. XVII w. z fundacji Prokopa Leśniowolskiego — wojewody podlaskiego. Z tego okresu pochodzą mury prezbiterium oraz fundamenty nawy. W 2 poł. XVII w. budowę przerwano. W 2 poł. XVIII w. przy udziale arch. Jana Ciołkoszewicza dokonano gruntownej przebudowy, m.in. wybudowano dwie wieże do wysokości gzymsu, dzwonnice, nadbudowano szczyt nad prezbiterium. W późniejszych latach prace kontynuowano, m.in. wzniesiono jedną wieżę wieńczącą wejście.

Ze względu na odchylenie się półkolistej części prezbiterium od nawy głównej przeprowadzono

Kłoczew, kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela — widok od północnego wschodu. Fot. M. Barbasiewicz, 1994 r.

prace remontowo–zabezpieczające, polegające m.in. na podbiciu i jednoczesnym wzmocnieniu fundamentów pod prezbiterium, wykonaniu trzech wieńców żelbetowych opasujących (zespalających) mury prezbiterium z murami nawy głównej na różnych wysokościach, naprawie tynków i odnowieniu elewacji.

Prace te realizowano w l. 1978–1979.

Wykonawca: systemem gospodarczym przy udziale miejscowych rzemieślników.

Inwestor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

KNYCHÓWEK (gm. Korczew)

Kościół parafialny p.w. św. Stanisława bpa

Murowany, wzniesiony w l. 1631–1646, wielokrotnie remontowany w 1703, 1809, 1849–1850, 2 poł. XIX w, 1963. Późnorenansowy z bardzo cennym wystrojem wnętrz.

W l. 1986–1988 Parafia przeprowadziła prace mające na celu odwodnienie obiektu: drenaż opaskowy, izolację pionową dla murów fundamentowych, kanały wentylujące mury fundamentowe od zewnątrz. Dokonano wymiany tynków do poziomu zawilgocenia murów oraz odnowiono wnętrza i elewacje. W l. 1994–1996 przeprowadzono dalszy etap prac budowlano–konserwatorskich, m.in.: remont więźby dachowej z pokryciem wież blachą miedzianą układaną w łuskę, konserwację i wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, usunięcie wysoleń i wymianę tynków wewnętrznych i zewnętrz-

Knychówek, kościół parafialny p.w. św. Stanisława bpa — po konserwacji. Fot. C. Ostas, 1989 r.

nych, wymianę obróbek blacharskich, konserwację krzyży na wieżach i sygnaturce.

Prace wykonano systemem gospodarczym.

Inwestor: Parafia i Generalny Konserwator Zabytków.

KOŁBIEL

Kościół parafialny p.w. Trójcy Św.

Murowany, wzniesiony w l. 1896–1898 wg proj. arch. Józefa Piusa Dziekońskiego.

W l. 1982–1984 zostały przeprowadzone prace remontowe więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia na blachę miedzianą. Ponadto dokonano naprawy tyn-

ków wewnętrznych i odmalowano wnętrze kościoła.

Prace wykonywano systemem gospodarczym.

Inwestor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

KORCZEW

Zespół pałacowo–parkowy

Pałac letni zw. Syberią, murowany, wzniesiony ok. XIX w., od wielu lat siedziba Urząd Gminy; oranżeria — murowana wzniesiona ok. 1840 r., obecnie kaplica.

Zespół pałacowo–parkowy składający się z wielu obiektów kubaturowych z pałacem głównym włącznie, wzniesiony wg proj. arch. Franciszka Jaszczołda dla Kuczyńskich.

W l. 1983–1984 Urząd Gminy przeprowadził remont pałacu letniego Syberii. Prace polegały na przełożeniu i uszczelnieniu pokrycia dachowego z dachówki ceramicznej, naprawie stolarki drewnianej, naprawie instalacji wewnętrznej i tynków.

Prace wykonywano systemem gospodarczym.

Inwestor: Urząd Gminy i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Budynek dawnej oranżerii, a obecnie kaplica został wyremontowany i adaptowany dla nowych zwiększonych potrzeb w l. 1988–1990.

Pełny zakres prac w ramach remontu kapitalnego był wykonywany przez miejscowych rzemieślników.

Inwestor: Parafia.

W końcu 1990 r. cały zespół pałacowy (bez kaplicy) został przejęty przez spadkobierców ostatniego właściciela Ostrowskiego. W l. 1994–1998 przeprowadzono remonty, m.in. oficyny prawej i lewej oraz kordegardy i pałacu. Oficyna prawa i kordegarda uzyskały dawną świetność i już są użytkowane na cele mieszkalne. W oficynie lewej i w pałacu wykonano roboty stanu surowego.

Inwestor: Beata Harris i Renata Ostrowska oraz Generalny Konserwator Zabytków.

Korczew, pałac — w trakcie konserwacji. Fot. C. Ostas, 1997 r.

KRZEŚLIN (gm. Suchożebry)

Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja i klasztor

Wzniesione w l. 1730–1740; od 1734 r. był tu klasztor dominikanów a następnie bernardynów. Przebudowany w 1940 r.

W l. 1996–1998 przeprowadzono prace budowlano-konserwatorskie polegające na likwidacji spękań murów nawy bocznej, remoncie więźby dachowej z wymianą pokrycia, naprawie i wymianie okien, pełny zakres prac impregnacyjno-odgrzybieniowych oraz pełny zakres prac tynkarsko-malarskich.

Inwestor: Parafia.

KRZYWDA

Dwór

Murowany, wzniesiony w 1880 r. — od wielu lat siedziba Urzędu Gminy. W l. 1987–1988 właściciel przeprowadził prace budowlano-konserwatorskie polegające na naprawie więźby dachowej, wymianie pokrycia, wymianie instalacji wewnętrznych, naprawie tynków itp.

Roboty te wykonywali miejscowi rzemieślnicy.

Inwestor: Urząd Gminy.

LIW

Kościół parafialny p.w. św. Leonarda

Murowany, wzniesiony w l. 1905–1907 wg proj. arch. Józefa Piusa Dziekońskiego. W l. 1984–1986 wykonano remont więźby dachowej, wymianę pokrycia na blachę miedzianą, obróbkę blacharską skarp i parapetów, naprawę tynków w niszach, remont instalacji elektrycznej i odgromowej itp.

Prace wykonywali rzemieślnicy.

Inwestor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Zespół zamku

Zamek murowany przed 1429 r. przez muratora Niklasa, zniszczony w l. 1657 i 1703, restaurowany w 1943, 1944 oraz w 1945 r., odrestaurowany w l. 1956–1961.

Wieża bramna z 1570 r. oraz kancelaria starostwa wzniesiona

Krzeslin, kościół parafialny p.w. św. Mikołaja — po konserwacji. Fot. C. Ostas, 1998 r.

na miejscu „domu mniejszego” w 1782 r., a po pożarze odbudowana w l. 1957–1961.

W obiektach tych (il. na IV stronie okładki) ma swoją siedzibę Muzeum-Zbrojownia

W l. 1985–1987 przeprowadzono remont kapitalny więźby dachowej wieży i budynku dawnego starostwa, wraz z przykryciem polegającym na dwukrotnym ułożeniu papy na lepiku oraz dachówki ceramicznej, naprawie tynków wewnętrznych i zewnętrznych, naprawie instalacji wewnętrznych, odwodnieniu pomieszczeń itp.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

ŁUCZNICA (gm. Pilawa)

Dwór

Murowany, zbudowany ok. 1840 r. dla Potockich. Obiekt restaurowany w l. 1950–1951. W 1985 r. zespół został przejęty przez Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury. Nowy właściciel przeprowadził remont dworu z przeznaczeniem na cele szkoleniowo-metodyczne oraz dokonał renowacji parku.

Prace wykonywali rzemieślnicy oraz w części realizowano je systemem gospodarczym.

Inwestor: właściciel.

ŁUKÓW

Kościół parafialny p.w. Podwyższenia Św. Krzyża

Murowany, wzniesiony w 1770 r., wchodzący w skład zespołu klasztorного oo. bernardynów. Kościół barokowy z cennym wystrojem architektonicznym i wyposażeniem wnętrza. W l. 1988–1989 Parafia przeprowadziła pełny zakres prac budowlano-konserwatorskich i zarazem zabezpieczających substancję zabytkową. Do głównych prac zaliczyć można: remont zabytkowej więźby dachowej z wymianą pokrycia na blachę miedzianą, wykonanie pełnego zakresu prac mających na celu usunięcie zawilgocenia murów, wymianę i naprawę tynków itp.

Wykonawcy: miejscowi rzemieślnicy.

Inwestor: Parafia.

Łuków, kościół parafialny p.w. Podwyższenia Św. Krzyża — po konserwacji. Fot. C. Ostas, 1989 r.

Klasztor i kolegium

Murowane, wzniesione w l. 1733–1762 wg proj. arch. Antoniego Solariego, wchodzące w skład zespołu klasztorного oo. pijarów. Obiekty od wielu lat wykorzystywane są przez Liceum Medyczne. W l. 1986–1988 wykonano remont polegający na naprawie więźby dachowej i pokrycia, naprawie i częściowej wymianie sto-

larki, wzmocnieniu fundamentów w narożniku i zlikwidowaniu spleciań, naprawie instalacji c.o., naprawie tynków wewnętrznych i elewacji itp.

Wykonawca: rzemieślnicy.

Inwestor: Liceum Medyczne i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Po przejściu w 1995 r. budynku przez Rejonowy Urząd Pracy przeprowadzono prace badawcze i opracowano szczegółową dokumentację techniczno-konserwatorską na prace budowlano-konserwacyjne i w l. 1996–1998 wykonano pełny zakres robót remontowych.

Inwestor: użytkownik.

Konwikt

Murowany, wzniesiony w l. 1728–1733 ze środków fundacji Szaniawskich. Obecnie siedziba Muzeum Regionalnego. Ze względu na duży stopień zawilgocenia murów w 1984 r. rozpoczęto remont kapitalny zgodnie z dokumentacją projektową opracowaną przez PP PKZ O/Lublin.

Remont kapitalny początkowo był wykonywany przez Grupę Remontowo-Budowlaną WZGS, a następnie przez rzemieślników. Wykonano pełny zakres robót stanu surowego oraz wszystkie instalacje zewnętrzne i wewnętrzne. Ze względu na trudności finansowe, prace wykończeniowe były ograniczane, a w pewnych

okresach również przerywane. Remont zakończono w 1997 r.

Inwestor: do końca 1990 r. — Wojewódzki Konserwator Zabytków, od 1 I 1991r. — Wydział Spraw Społecznych Urzędu Wojewódzkiego w Siedlcach.

ŁOCHÓW

Pałac

Wzniesiony w 1 poł. XIX w. wg proj. arch. Bolesława Podczażyńskiego.

W l. 1996–1997 przeprowadzono remont zabezpieczający budynku polegający na wymianie stropu, remoncie i wymianie więźby dachowej, przemurowaniu murów wieńczących oraz pokrycia. Prace dotyczyły segmentu środkowego.

Inwestor: zarządzający.

MACIEJOWICE

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP

Murowany wzniesiony w l. 1772–1780, arch. Leonardo Marconi. W l. 1996–1998 przeprowadzono remont budynku. Wykonano prace budowlano-konserwatorskie, m.in. naprawę, wzmocnienie oraz impregnację elementów drewnianych dachu z wymianą pokrycia i obróbkę na blachę miedzianą, naprawę i uzupełnienie tynków z profilami ciągniętymi włącznie, wymianę okien oraz wykonanie pełnego zakresu

prac malarskich, odgrzybienio- wych i impregnacyjnych.

Inwestor: Parafia i Generalny Konserwator Zabytków.

Ratusz z kramami

Murowany, wzniesiony w poł. XIX w. Układ wnętrza dwutraktowy z sienią przejazdową na dziedziniec. W l. 1974–1982 przeprowadzono pełny zakres prac według projektów opracowanych przez Pracownię Projektową PP PKZ O/Warszawa, w ramach remontu kapitalnego, z przeznaczeniem na Gminny Ośrodek Kultury i Muzeum im. Tadeusza Kościuszki.

Wykonawca: PP PKZ O/Warszawa.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

MARIAŃSKIE PORZECZE (Goźlin) (gm. Wilga)

Kościół parafialny p.w. MB Bolesnej

Wzniesiony w 1776 r. dla oo. marianów, drewniany. Odnowiony w poł. XIX w., a remontowany w 1951 i 1965 r. Polichromia późnobarokowa wykonana w ostatniej dekadzie XVIII w. wg proj. Jana Niezabitowskiego, iluzjonistyczna. Wykonana częściowo na płótnie, częściowo na za-gruntowanych belkach ścian, pokrywająca całe wnętrze i jednolicie z nim skomponowana. W trakcie kilkuletnich prac budowlanych zastosowano środki wzmacniające konstrukcję nośną budowli, z jednoczesnym zlikwidowaniem miejsc zagrzybionych i szkodników biologicznych, bez ujemnego oddziaływania tych środków na polichromie zdobiące wnętrze.

W 1982 r. przystąpiono do prac budowlano-konserwacyjnych. Po wykonaniu takich prac jak m.in. wymiana podwalin, wzmocnienie lizen, naprawa więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia z gontu, przystąpiono do robót impregnacyjno-dezynfekcyjnych.

Wykonawcami prac budowlano-impregnacyjnych byli miejscowi rzemieślnicy. Natomiast

Łuków, konwikt, obecnie Muzeum Regionalne — po konserwacji. Fot. C. Ostas, 1989 r.

konserwację malarstwa portretowego, ołtarza głównego, a także ścian i sufitów prezbiterium, a także transeptu przeprowadziła Pracownia Konserwacji Malarstwa PP PKZ O/Warszawa, a części pozostałej — Spółdzielnia Pracy Artystów Plastyków „ARS ANTIQUA”.

Inwestor: Parafia i Generalny Konserwator Zabytków.

MIEDZNA

Kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP

Murowany wzniesiony w l. 1887–1893 wg proj. arch. Józefa Piusa Dziekońskiego. W l. 1985–1987 przeprowadzono remont polegający na remoncie więźby dachowej, wymianie pokrycia na blachę miedzianą, naprawie i wymianie stolarki, impregnacji i odgrzybieniu elementów drewnianych.

Inwestor: Parafia.

MIENIA (gm. Mrozy)

Dawny szpital z kaplicą p.w. św. Józefa

Murowany, wzniesiony w 1809 r. wg proj. arch. Jakuba Kubickiego, klasycystyczny. Podpiwniczony, na planie litery „L”.

W l. 1984–1987 przeprowadzono remont więźby dachowej z częściową wymianą pokrycia. Dokonano częściowej wymiany stolarki oraz wykonano remont elewacji i odnowiono wszystkie pomieszczenia wewnątrz. W l. 90. wykonano pełny zakres prac remontowo-konserwatorskich kaplicy p.w. św. Józefa.

Wykonawca: Grupa Remontowo-Budowlana działająca przy właścicielu nieruchomości.

Inwestor: Państwowy Dom Opieki dla Dorosłych w Mieni.

MIĘTNE (gm. Garwolin)

Zespół dworski

Dwór murowany wzniesiony w 1 poł. XIX w. dla płk. Staniukiewicza. Od 1944 r. siedziba Szkoły Rolniczej. Klasycystyczny, zwrócony frontem na zachód. Po wybudowaniu w l. 60. nowego kompleksu budynków dla Zespołu Szkół Rolniczych, zespół dworski

ulegał destrukcji. W 1994 r. właściciel zespołu podjął prace przygotowawcze do remontu. W wyniku szczegółowych badań i opracowań projektowych określono zakres prac, m.in.: wymianę więźby dachowej z pokryciem dachówką ceramiczną, wymianę stropów drewnianych, wymianę instalacji i stolarki okiennej oraz drzwiowej, wymianę tynków i podłóg.

Inwestor: Zespół Szkół Rolniczych i Generalny Konserwator Zabytków.

MIŃSK MAZOWIECKI

Kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP

Murowany, wzniesiony w XVI w., zniszczony przez pożar XVI/XVII w., a odbudowany w 1 ćw. XVII w., przebudowany w XVIII w., fasada przebudowana w 1 poł. XIX w., rozbudowa i przekształcenie obiektu w l. 1908–1912 wg proj. arch. Józefa Piusa Dziekońskiego.

W l. 1976–1978 przeprowadzono remont kapitalny więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia dachu na blachę miedzianą, wykonano z blachy miedzianej pokrycie górnych odcinków skarp murowanych wzmacniających mury naw (wokół kościoła). Ponadto wykonano wiele prac remontowo-konserwatorskich przywracających dawną świetność poszczególnych elementów architektonicznych.

Wykonawcy: miejscowi rzemieślnicy.

Inwestor: Parafia.

Pałac

Murowany, wzniesiony w pocz. XVII w. Podwyższony o trzecią kondygnację i gruntownie przekształcony w l. 1825–1828. Następnie w l. 1956–1958 remontowany — adaptowany na szkołę. Po opuszczeniu pałacu przez szkołę ulegał destrukcji i dewastacji. W 1974 r. podjęto decyzję o przeznaczeniu obiektu na cele kulturalne. Władze powiatowe rozpoczęły remont zlecając prace Przedsiębiorstwu Budownictwa Ogólnego. Od 1 I 1976 r. finansowanie i nadzór nad remontem prze-

jął Wojewódzki Konserwator Zabytków. Poza ww. wykonawcą prace realizowane były przez Pracownię Konserwacji Zabytków oraz miejscowych rzemieślników. Przeprowadzono remont kapitalny pałacu, z przeznaczeniem go na Miejski Ośrodek Kultury i Miejską Bibliotekę Publiczną. Remont zakończono w 1988 r.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków i częściowo Urząd Miasta.

Poczta

Wzniesiona w 1 ćw. XIX w., remontowana w XIX w. i pocz. XX w., klasycystyczna.

W l. 1985–1987 właściciel, tj. Urząd Pocztowy, przeprowadził remont polegający na naprawie więźby dachowej i wymianie pokrycia na blachę miedzianą, naprawie stolarki i tynków oraz odnowieniu wnętrza i elewacji.

Prace wykonywano systemem gospodarczym.

Inwestor: Urząd Pocztowy.

Budynek Związku Nauczycielstwa Polskiego

Wzniesiony w poł. XIX w.

W l. 1987–1989 Urząd Miasta wraz ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego przeprowadził remont kapitalny budynku. Zakres prac był duży ze względu na znaczny stopień zniszczenia.

Wykonawcy: miejscowi rzemieślnicy.

Inwestor: Urząd Miasta.

Budynek dawnego starostwa

Zbudowany w l. 1847–1953 wg proj. arch. Henryka Marcynego, klasycystyczny.

Po przeniesieniu przedszkola do nowego obiektu starostwo zostało przejęte przez Państwowy Inspektorat Sanitarny Oddział w Mińsku Mazowieckim.

W l. 1985–1991 został przeprowadzony remont kapitalny wraz z zastosowaniem osuszania murów metodą elektroosmozy. Należy zaznaczyć, że zakres prac był duży ze względu na fakt, iż od wielu lat nie były przeprowadzane prace remontowe.

Wykonawca: Przedsiębiorstwo Budownictwa Ogólnego w Mińsku Mazowieckim.

Investor: Państwowy Inspektorat Sanitarny i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

MOKOBODY **Kościół parafialny** **p.w. św. Jadwigi**

Wzniesiony w l. 1793–1817 wg proj. Jakuba Kubickiego, dzięki ofiarności Jana Onufrego Ossolińskiego. Kościół w Mokobodach powstał jako replika niezrealizowanego projektu Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie.

W l. 1993–1997 przeprowadzono remont m.in. kopuły wraz z wymianą elementów konstrukcyjnych, impregnację i odgrzybienie substancji drewnianej, wymianę pokrycia na blachę miedzianą układaną w łuskę, remont więźby dachowej nad nawami z impregnacją i również z wymianą pokrycia na blachę miedzianą, naprawę murów, likwidację spękań oraz osuszenie dolnych partii murów, wymianę tynków z malowaniem włącznie.

Investor: Parafia i Generalny Konserwator Zabytków.

Mokobrody, kościół parafialny p.w. św. Jadwigi. Fot. C. Ostas, 1999 r.

MOŁOMOTKI (gm. Repki)

Dwór

Murowany, wzniesiony w 3 ćw. XIX w.

Po wykonaniu badań i ekspertyz oraz opracowaniu projektu remontu i rewaloryzacji zespołu dworsko-parkowego nowy właściciel Witold Kalinowski w l. 1996–1998 wykonał prace polegające m.in. na: wzmocnieniu murów fundamentowych i parteru, uzupełnieniu stropów i naprawie sklepień, wykonaniu nowej więźby dachowej i pokrycia, remoncie i wymianie stolarki okiennej i drzwiowej itp.

Investor: właściciel zespołu dworskiego.

MORDY (gm. Mordy)

Zespół pałacowo-parkowy

Pałac murowany — z 1 poł. XVII w., przebudowany w XIX w., restaurowany w l. 1963–1964, oficyna murowana — z 2 poł. XIX w., oraz brama murowana i park z XVIII w.

Właścicielem zespołu jest Akademia Podlaska w Siedlcach.

Podjęto prace remontowo-konserwatorskie i renowacyjne zgodnie z dokumentacją projektową opracowaną przez PP PKZ O/Lublin. Dotychczas prace wykonywały spółki z o.o. oraz w części PP PKZ. Wykonano pełny zakres robót budowlano-konserwacyjnych dla oficyny i bramy oraz pełny zakres robót budowlano-konstrukcyjnych pałacu wraz z odwodnieniem. Przeprowadzono renowację parku i stawów.

Investor: Akademia Podlaska.

OSTRÓWEK (gm. Siedlce)

Dwór

Murowany, wzniesiony w 1929 r., od wielu lat wykorzystywany na cele biurowo-mieszkalne Zakładu Państwowego Gospodarstwa Rolnego w m. Ruchna.

W l. 1983–1985 użytkownik przeprowadził pełny zakres prac remontowych w ramach remontu kapitalnego wg zatwierdzonej dokumentacji projektowej. Prace wykonywano systemem gospodarczym przy wykorzystaniu rzemieślników.

Investor: Państwowe Gospodarstwo Rolne i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

PAPLIN (gm. Korytnica)

Dwór

Drewniany, z poł. XVIII w., przebudowany w 1877 r. wg proj. arch. Władysława Mierzanowskiego, od wielu lat siedziba Zasadniczej Szkoły Rolniczej.

W 1988–1989 użytkownik obiektu przeprowadził roboty budowlano-konserwatorskie i zabezpieczające, m.in. częściową wymianę oszalowania, impregnację i dezynfekcję substancji drewnianej, naprawę i wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę podłogi drewnianej itp.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Investor: Zasadnicza Szkoła Rolnicza.

Od 1995 r. właścicielem zespołu dworskiego jest Janina Toczyłowska. Po wykonaniu ekspertyz stwierdzono konieczność przeprowadzenia napraw i konserwacji wszystkich elementów drewnianych budynku dworu, a m.in.: podwalin, bali ścian, belek stropu, więźby dachowej, szalunku, stolarki okiennej i drzwiowej. Przywrócono pokrycie dachówką ceramiczną oraz pełny zakres robót wykończeniowych i impregnacyjno-odgrzybieniowych. Przeprowadzono renowację parku oraz remont spichlerza murowanego. Trwają prace budowlano-konserwacyjne oficyny i budynku d. kuchni.

Investor: właściciel.

PATRYKOZY (gm. Bielany)

Pałac

Murowany, zbudowany w l. 1832–1843, wg proj. arch. Franciszka Jaszczołda dla Teodora Lubicz Szydłowskiego, generała wojsk polskich; w stylu gotyku romantycznego. W pomieszczeniach gzymsy dekoracyjne i rozety. Elewacja — szczególnie frontowa bogato zdobiona gzymsami, lizenami, dekoracjami maswerkowymi itp.

Destawowany po 1945 r. Znacznych zniszczeń dokonał pożar, do którego doszło w l. 60., po którym nastąpił szybki proces destrukcji.

W l. 1978–1985 przeprowadzono pełny zakres prac badawczych i projektowych zarówno obiektu jak i otoczenia, to jest parku i fosy. Jednocześnie w 1980 r. rozpoczęto prace remontowo–zabezpieczające. Po odgruzowaniu i wzmocnieniu spękanych murów wykonano stropy, więźbę dachową wraz z pokryciem blachą miedzianą, wzmocniono fundamenty, wykonano izolacje poziome i pionowe, wykonano i zamontowano stolarkę okienną i drzwiową, wykonano instalacje c. o., oraz zaopatrzone obiekt w wodą.

Wykonawca: PP PKZ O/Lublin.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Od 20 XII 1995 r. właścicielem zespołu pałacowego jest Joanna Maria Sobieska Gessler.

PODZAMCZE (gm. Maciejowice)

Zespół pałacowo–parkowy

Obiekty murowane wzniesiono w pocz. XIX w. wg proj. arch. Christiana Piotra Aignera, przebudowano w 2 poł. XIX w.

W l. 1975–1979 użytkownik pałacu — Państwowe Gospodarstwo Ogrodnicze, przeprowadziło remont: naprawę pokrycia, wymianę instalacji wewnętrznych, adaptację wnętrza na potrzeby biurowo–mieszkalne, itp.

Prace realizowano systemem gospodarczym.

Inwestor: Państwowe Gospodarstwo Ogrodnicze.

W l. 1987–1991 użytkownik oficyny — Nadleśnictwo Garwolin przeprowadził prace polegające na naprawie więźby i wymianie pokrycia, naprawie i częściowej wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, wymianie instalacji, wykonaniu izolacji poziomej metodą elektroosmozy, naprawie tynków i odmalowaniu wnętrza i elewacji.

Prace wykonywano systemem gospodarczym przy udziale rzemieślników.

Inwestor: Nadleśnictwo Garwolin i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Patrykozy, pałac — stan po wykonaniu prac zabezpieczających. Fot. C. Ostas, 1987 r.

POGORZEL (gm. Osieck)

Kościół mariawitów p.w. św. Anny

Wzniesiony na pocz. XX w. Przejęty przez Skarb Państwa na wniosek Parafii. Ze względu na znaczny stopień zniszczenia obiektu w l. 1984–1989 przeprowadzono prace budowlano–konserwatorskie w ramach remontu zabezpieczającego, z przeznaczeniem na lapidarium sztuki cmentarnej i cele wystawiennicze.

Inwestor: Urząd Gminy i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

POGORZEL (gm. Siennica)

Dwór

Wzniesiony wg proj. arch. Szymona Gaygiera w poł. XVIII w., przebudowany w pocz. XIX i na przełomie XIX i XX w., ok. 1900 r. została dobudowana oranżeria i balkon. W poł. l. 70. obiekt przejął Instytut Organizacji Przemysłu Maszynowego. Od 1997 r. rozpoczęto remont kapitalny. Ze względu na ograniczone środki Instytutu postęp prac był powolny i na pocz. l. 80. dwór z otaczającym parkiem przejął Przedsiębiorstwo „BETON–STAL”, które w l. 1984–1987 wykonało duży zakres prac przewidzianych w opracowaniach projektowych sporządzonych przez PP PKZ O/Warszawa. Również to przedsiębiorstwo zrezygnowało z dalszego użytko-

wania obiektu. Kolejnym użytkownikiem został Zespół Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim, który zamierzał przeznaczyć obiekt na Państwowy Dom Opieki dla Dorosłych. Prace remontowe obiektu były już w fazie wykończeniowej, gdy zostały wstrzymane ze względu na trwającą procedurę formalnoprawną w związku z wnioskiem dawnego właściciela o zwrot nieruchomości.

Prace były wykonywane przez PP PKZ oraz rzemiosło.

Inwestorami były jednostki j.w., z częściowym dofinansowaniem ze środków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Po zwrocie nieruchomości spadkobiercom, zespół dworski w 1994 r. odkupił Andrzej Zaluski. Nowy właściciel wykonał pełny zakres prac budowlano–konserwatorskich budynku i prace renowacyjne parku i stawów.

Inwestor: właściciel i Generalny Konserwator Zabytków.

PRZESMYKI

Kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła

Drewniany, zbudowany w 1776 r. jako trzynawowa bazylika.

Ze względu na długi okres eksploatacji i materiał z jakiego budynek jest wykonany zakres prac remontowo–konserwacyjnych i impregnacyjno–odgrzybieniowych był duży: od częściowej wymiany

podwalin, bali, elementów więźby dachowej, szalunku, schodów itp. do wymiany pokrycia i obróbek blacharskich. Prace wykonano w l. 1991–1995.

Inwestor: Parafia i Generalny Konserwator Zabytków.

RADACHÓWKA (gm. Kołbiel)

Kaplica

Drewniana wzniesiona w 1936 r. W l. 1982–1984 dokonano wymiany pokrycia tj. gontu, naprawiono stolarkę okienną i drzwiową oraz przeprowadzono wymianę podłogi.

Prace wykonywano systemem gospodarczym.

Inwestor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków

RUDA PNIEWNIK (gm. Dobre)

Dwór

Murowany, otoczony parkiem, XIX/XX w. Przejęty w 1982 r. przez nowego właściciela Mariana Rogozińskiego. Na etapie przejmowania obiekt był na granicy ruiny. W l. 1982–1988 przeprowadzono pełny zakres prac budowlano-konserwatorskich w ramach remontu kapitalnego.

Prace wykonano systemem gospodarczym.

Inwestor: M. Rogoziński i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

RUDKA (gm. Mrozy)

Budynek Sanatorium Przeciwgruźliczego

Murowany, wzniesiony w l. 1902–1908 wg proj. Karola Jan-kowskiego i Franciszka Lilpopa. Rozbudowany w 1914 i 1927 r. W l. 1986–1987 przeprowadzono remont więźby dachowej z wymianą pokrycia na blachę miedzianą, dokonano wymiany instalacji wewnętrznej, naprawiono stolarkę itp.

Prace wykonywane były przez rzemieślników.

W l. 1996–1998 przeprowadzono remont pomieszczeń budynku, m.in.: Pracownię Chemioterapii, gabinety USG, EKG, ODL, Salę Intensywnego Nadzoru, polegający na wymianie podłóg i posadzek, naprawie i kon-

serwacji stolarki okiennej i drzwiowej, odgrzybieniu i odwilgoceniu murów itp.

Inwestor: Samodzielny Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Generalny Konserwator Zabytków.

RUDNO (gm. Kołbiel)

Pałac

Murowany, zbudowany na pocz. XIX w. wg proj. arch. Hilarego Szpilowskiego. Użytkowany przez Towarzystwo Przyjaciół Pamiętnikarstwa, które w l. 1976–1978 i 1987–1989 przeprowadziło prace remontowo-zabezpieczające, m.in. naprawę więźby dachowej, wymianę pokrycia na blachę miedzianą, częściową wymianę stolarki, instalacji elektrycznej i wodnej. Ponadto wykonano tymczasowe ogrodzenie terenu.

Prace wykonywano systemem gospodarczym przy udziale miejscowych rzemieślników.

Inwestor: Towarzystwo Przyjaciół Pamiętnikarstwa i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W 1997 r. zespół pałacowy został sprzedany.

SIEDLCE

Kościół katedralny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP

Murowany, wzniesiony w l. 1905–1912 wg proj. arch. Zygmunta Zdańskiego. W l. 1980–1985 ze względu na bardzo słaby stan konstrukcji drewnianej więźby dachowej — zagrażała bezpieczeństwu — wykonano konstrukcję metalową ocieploną i przykryto ją blachą miedzianą. Ponadto wykonano oczyszczenie środkówami chemicznymi murów ceglanych z zewnątrz i wewnątrz wraz z uzupełnieniem (wymianą) złuszczonych (wykruszonych) cegieł.

Prace wykonywało Przedsiębiorstwo „Mostostal” oraz rzemieślnicy.

Inwestor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Stanisława bpa

Kościół murowany wzniesiony w l. 1740–1749, fasada w 1793 r. wg proj. Stanisława Zawadzkiego.

Plebania murowana wzniesiona w 1768–1774 r. wg proj. Jana Zygmunta Deybla, restaurowana w 1793 r., zachowane pozostałości (filary) bramy—dzwonnicy murowanej, wzniesionej w l. 1773–1776.

W l. 1984–1986 przeprowadzono remonty obiektów polegające m.in. na naprawie dachów i pokryć z częściową wymianą instalacji elektrycznych, naprawie tynków i stolarki itp.

Prace wykonywali rzemieślnicy.

Inwestor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Kaplica grobowa przy ul. Cmentarnej 2

Murowana, z 2 poł. XIX w., na terenie byłego cmentarza wielowyznaniowego. W 1987 r. uporządkowano teren, przeprowadzono remont kaplicy, zgromadzono pozostałości nagrobków wokół kaplicy. Można to w tej chwili określić jako mini-lapidarium sztuki cmentarnej.

Wykonawca: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej.

Inwestor: Urząd Miasta.

Ratusz zwany Jackiem

Murowany z wieżą drewnianą, wzniesiony wg proj. Jana Zygmunta Deybla w l. 1766–1769, wielokrotnie przebudowywany i odbudowywany po pożarach. Zniszczony w 1944 r., a odbudowany w l. 1945–1952.

W l. 1982–1987 przeprowadzono pełny remont kapitalny obiektu z przeznaczeniem na Muzeum Okręgowe w Siedlcach. Prace wykonano na podstawie dokumentacji projektowej opracowanej przez PP PKZ O/Lublin.

Wykonawca: na etapie początkowym Grupa Remontowo-Budowlana przy Wydziale Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Siedlcach, na bazie której w okresie późniejszym powstał Zakład PP PKZ O/Lublin z siedzibą w Siedlcach.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Siedlcach.

Dawna Hala Targowa, przy ul. Pułaskiego

Murowana, zbudowana w 1908 r. W l. 1983–1990 przeprowadzono remont kapitalny (pełny zakres), zgodnie z dokumentacją projektową opracowaną przez Centralne Biuro Projektów Obiektów Kultury w Warszawie, z przeznaczeniem na Biuro Wystaw Artystycznych i cele handlowo-usługowe.

Wykonawca: PP PKZ O/Lublin — Zakład w Siedlcach.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków ze środków na remonty obiektów zabytkowych oraz ze środków budżetu miejskiego i wojewódzkiego.

Poczta

Murowana, wzniesiona w l. 1827–1828 wg proj. arch. Antoniego Coraziego. W l. 1983–1985 wykonano naprawę dachu z wymianą pokrycia i obróbek blacharskich, izolację poziomą metodą elektroosmozy, naprawiono tynki i stolarkę itp.

W l. 1992–1994 dokonano wymiany stropów i przeprowadzono pełny zakres robót budowlano-konserwatorskich wewnątrz.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Inwestor: Urząd Poczty.

Kaplica p.w. Św. Krzyża

Murowana, wzniesiona w 1791 r. wg proj. Zygmunta Vogla. Od 1798 r. — kaplica grobowa Aleksandry Ogińskiej. Obiekt w 1823 r. zniszczony przez pożar. W późniejszych latach kilkakrotnie restaurowany, m.in. w 1985 r. Parafia rzymskokatolicka przeprowadziła remont kapitalny.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Inwestor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Zespół d. Szkoły Rolniczej im. Kazimierza Wielkiego

Wzniesiony w l. 1920–1930 — jedna z pierwszych szkół rolniczych po wyzwoleniu spod zaborów.

W l. 1988–1996 po remontach przeprowadzonych w budynku murowanym znalazł tu swoją siedzibę Wojewódzki Ośrodek Do-

radztwa Rolniczego, a w domu drewnianym ma swoją siedzibę Służba Ochrony Zabytków.

Inwestor: Wydział Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego i Generalny Konserwator Zabytków.

Dawny Sąd Komisji Poprawczej, obecnie budynek więzienny

Wzniesiony w l. 1841–1843 wg proj. arch. Henryka Marconiego.

W l. 1992–1994 przeprowadzono remont: osuszenie murów, likwidację zarysowań, przystosowanie pomieszczeń do nowych uregulowań prawnych, konserwację płaskorzeźby i profili ciągnionych itp.

Inwestor: Zakład Karny w Siedlcach.

Zespół banku

Wzniesiony w l. 1920–1924. Po wieloletniej eksploatacji w l. 1993–1995 wykonano pełny zakres prac budowlano-konserwatorskich i impregnacyjno-odgrzybienionych wraz z konserwacją elementów dekoracyjnych wewnątrz i elewacji.

Inwestor: Zakład Usług Budowlanych NBP

SINOŁĘKA (gm. Kałuszyn)

Zespół podworski

Dwór drewniany zbudowany na pocz. XX w., spichlerz drewniany z końca XVIII w., kaplica drewniana z pocz. XVIII w. oraz park o układzie swobodnym.

W l. 1976–1986 — gdy był to obiekt Instytutu Sadownictwa SGGW — przeprowadzono remonty kapitalne obiektów drewnianych oraz renowację parku przywracając im dawną świetność. Ponadto przeprowadzono prace remontowo-zabezpieczające dworu murowanego, polegające na naprawie pokrycia dachu, naprawie stolarki i tynków oraz odnowieniu wewnątrz i elewacji.

Wykonawcy: systemem gospodarczym przy udziale miejscowych rzemieślników.

Inwestor: zarządzający.

Obecnie właścicielem jest Michał Łopatniuk.

SKRZESZEW (gm. Repki)

Kościół parafialny p.w. św. Stanisława bpa

Murowany wzniesiony w l. 1705–1733, restaurowany i przebudowywany (fasada z portykiem) w 1837r. W skład zespołu wchodzi również: dzwonnica i ogrodzenie murowane.

W l. 1995–1998 przeprowadzono remont kościoła, dzwonnicy i ogrodzenia polegający na likwidacji spękań i zawilgoceń, naprawie, konserwacji i częściowej wymianie więźby dachowej, uzupełnieniu tynków, impregnacji i odgrzybieniu substancji drewnianej, konserwacji metaloplastyki itp.

Inwestor: Parafia i Generalny Konserwator Zabytków.

STANISŁAWÓW

Zajazd

Murowany, wzniesiony w l. 1813–1816 w miejscu karczmy drewnianej, spalonej w 1794 r. Zniszczony w 1944 r., a odbudowany w l. 1958–1962.

W l. 1984–1986 przeprowadzono remont polegający głównie na naprawie więźby dachowej i wymianie pokrycia na blachę miedzianą, oraz prace mające na celu adaptację poszczególnych pomieszczeń do nowych potrzeb Gminnego Ośrodka Kultury.

Prace wykonywane były przez rzemieślników.

Inwestor: Urząd Gminy.

STARA WIEŚ (gm. Liw)

Zespół pałacowo-parkowy

Pałac murowany, zbudowany w l. 1655–1661, w 1843 r. przebudowany. W l. 1859–1862 wg proj. arch. Bolesława Podczaszyńskiego urządzono tu wewnątrz.

Oficina murowana I z 1860 r.

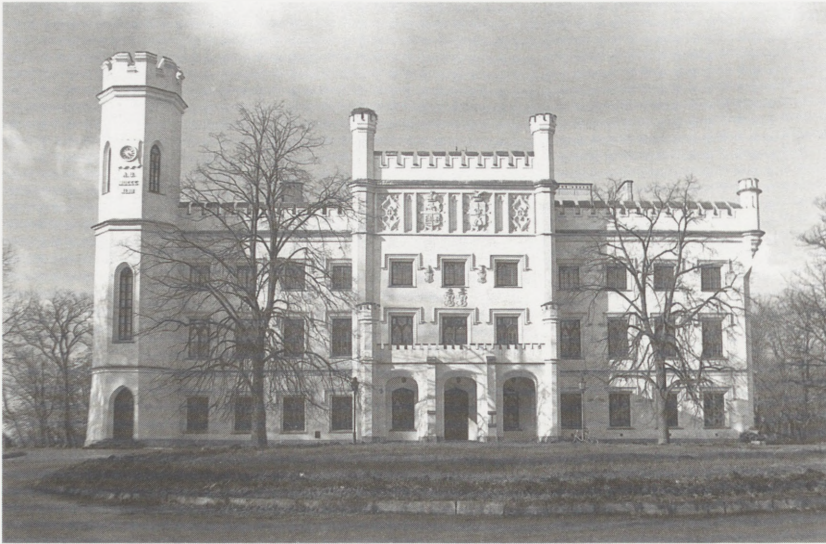
Oficina murowana II z 1860 r.

Brama z kordegardą z 1843 r.

Park z częścią przypałacową zgeometryzowaną i pozostałą nieregularną z poł. XIX w.

W l. 1975–1980 nowy użytkownik, tj. Narodowy Bank Polski, przeprowadził pełny zakres prac budowlano-konserwatorskich w ra-

Stara Wieś, pałac. Fot. A. Szczygielski, 1985 r.

mach remontu kapitalnego obiektów kubaturowych, z częścią odbudową, a także renowacją parku i stawów. Prace były realizowane na podstawie dokumentacji projektowej opracowanej przez Pracownię Projektowe PP PKZ O/Warszawa.

Wykonawcą robót było również Przedsiębiorstwo Państwowe PKZ O/Warszawa.

Inwestor: Narodowy Bank Polski i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W l. 1994–1996 odbudowano most oraz przeprowadzono remont kordegardy i d. lodowni. Następnie wykonano ogrodzenie zespołu od strony frontowej i częściowo od strony wschodniej. Ze względu na znaczne zniszczenie wnętrza, w l. 1996–1998 wykonano szczegółową dokumentację konserwatorską i projektową na wszystkie prace związane z wymianą instalacji, konserwacją wszystkich elementów zdobniczych i architektonicznych wnętrza, wymianę posadzek itp. pałacu. Opracowania projektowe wykonywała Pracownia Projektowa PKZ „Zamek”.

Inwestorem prac realizowanych w l. 90. był Zakład Usług Gospodarczych NBP w Warszawie.

STERDYŃ

Kościół parafialny p.w. św. Anny

Murowany, wzniesiony w l. 1778–1782, restaurowany w l.

1905–1906 i 1952 r. późnobarokowy, zbudowany kosztem Ossolińskich — z cennym wystrojem architektonicznym i wyposażeniem wnętrza.

W l. 1982–1985 przeprowadzono prace remontowo-zabezpieczające. Przeprowadzono remont więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia na blachę miedzianą, wykonano opaskę betonową wokół obiektu dla odprowadzenia wód opadowych, naprawiono tynki wewnętrzne i elewacje itp. Prace były wykonywane przez miejscowych rzemieślników.

Inwestor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Zespół pałacowo-parkowy

Pięć budynków i park. Zespół w części wzniesiony w 3 ćw. XVIII w., a gruntownie przebudowany wg proj. arch. Jakuba Kubickiego w pocz. XIX w. Barokowo-klasycystyczny, wzniesiony dla Stanisława Ossolińskiego. W 1975 r. zespół zabytkowy został przejęty przez Związek Kompozytorów Polskich. Kompleksową dokumentację projektową na remont zespołu opracowały Pracownię Projektowe PP PKZ O/Warszawa. Prace remontowe wykonywane są przez PP PKZ O/Lublin. Zakończono remont kapitalny lamusa i rządcówki, wykonano infrastrukturę zewnętrzną, wykonano stan surowy oficyny

prawej i pałacu. Ze względu na trudności finansowe inwestora, zespół przejęło Stowarzyszenie Animatorów Kultury.

W l. 1994–1996 użytkownik podjął prace budowlano-konserwatorskie przy oficynie prawej i pałacu.

W końcu 1996 r. zespół pałacowy został przejęty przez Jana Pacewicza. Do końca 1998 r. zakończono remont oficyny prawej, rozpoczęto roboty wykończeniowe pałacu oraz wykonano prace przygotowawcze oficyny lewej. Wykonano również prace związane z zagospodarowaniem terenu: drogi, podjazdy, zieleńce.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków, użytkownicy, Generalny Konserwator Zabytków, a w ostatnim okresie J. Pacewicz.

STOK LACKI (gm. Siedlce)

Zespół pałacowy

Wzniesiony w 1875 r. wg proj. arch. Bolesława Podczaszyńskiego.

Po wykonaniu badań i ekspertyz oraz dokumentacji projektowej w 1997 r. rozpoczęto remont pałacu. Do końca 1998 r. wykonano pełny zakres robót I etapu związanych z osuszeniem murów, likwidacją spękań, remontem elementów konstrukcyjnych, naprawą i konserwacją oraz impregnacją i odgrzybianiem substancji drewnianej z wymianą części stolarki oraz wymianą pokrycia dachu.

Inwestor: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy i Generalny Konserwator Zabytków.

SUCHA (gm. Grębków)

Zespół podworski

Dwór drewniany i park z 1 poł. XVIII w. Dwór przebudowany w XIX w. W 1988 r. został przejęty przez prof. Marka Kwiatkowskiego. Stan obiektów na etapie przejmowania był bardzo słaby. W okresie od 1988 r. wykonano stan surowy remontu kapitalnego dworu, m.in. dokonano wzmocnienia fundamentowania, wymieniono podwaliny i wiele bali z konstrukcji, wyremontowano belki stropowe, przeprowadzono remont więźby dachowej wraz z przykry-

ciem, wymieniono stolarkę okienną i drzewianą (w większości). Aktualnie trwają prace wykończeniowe dworu i budynku d. plebanii.

Wyremontowano i w części zrekonstruowano piwnice wolnostojące (poza obiektem). Ponadto właściciel wykonał prace renowacyjne parku.

Dzięki staraniom właściciela na terenie dworskim stanęły obiekty zabytkowe przeniesione tu z innych miejscowości: drewniana plebania z Grębkowa (gdzie miejscowa parafia zrezygnowała z dalszego jej użytkowania, a obiekt popadał w ruinę), drewniana organistówka z Mokobód (wykonano remont kapitalny zrujnowanego obiektu).

W ostatnim czasie na teren zespołu dworskiego zostały przeniesione kolejne obiekty drewniane: dwie chałupy, stodoła, wiatrak, d. karczma. Prace wykonywane są systemem gospodarczym przy udziale miejscowych rzemieślników.

Inwestor: Marek Kwiatkowski i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

TOKARY (gm. Korczew)

Dwór

Murowany, wzniesiony w 1 poł. XIX w. dla Urbańskich. Restaurowany w 1961 r. W 1985 r. obiekt przejął Andrzej Wasiński i w okresie trzech lat przeprowadził pełny zakres prac w ramach remontu kapitalnego zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją. Prace rewaloryzacyjne prowadzone były systemem gospodarczym a inwestorem byli: właściciel i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W 1995 r. zespół dworski kupił Tomasz Hardy i w l. 1996–1998 wykonał pełny zakres prac porządkowo-renowacyjnych parku i remont oraz uzupełnienie parkanu. Ponadto wykonano remont dworu wg projektu technicznego poprzedzonego badaniami i ekspertyzami.

Inwestor: właściciel i Generalny Konserwator Zabytków.

Sucha, dwór, obecnie Muzeum Budownictwa Drewnianego. Fot. C. Ostas, 1998 r.

TRĄBKI (gm. Pilawa)

Dwór

Murowany, zbudowany w 1838 r. dla Hordliczków; jego aktualnym właścicielem jest Andrzej Czechowski. Obiekt był przebudowany w 2 poł. XIX w. i na pocz. XX w.

W l. 1982–1986 właściciel przeprowadził pełny zakres prac w ramach remontu kapitalnego. Prace wykonywano systemem gospodarczym.

Inwestor: właściciel i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

TROJANÓW

Dwór

Murowany, wzniesiony w 1868 r. dla Ordęgów wg proj. arch. Bolesława Podczaszyńskiego. W l. 1987–1989 przeprowadzono remont polegający na wymianie pokrycia dachu, wymianie instalacji wewnętrznych tj. c.o., wod.-kan., elektrycznej, naprawie tynków wewnętrznych i zewnętrznych, malowanie pomieszczeń i elewacji.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Inwestor: Urząd Gminy i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

WĘGRÓW

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP i św. św. Piotra i Pawła

Murowany, wzniesiony w XVI w., przebudowany w l. 1703–1706 wg proj. arch. Tylmana z Gameren, kilkakrotnie restaurowany.

W l. 1983–1985, przeprowadzono remont wieży dachowej z wymianą pokrycia na blachę miedzianą. Ponadto wykonano izolację poziomą metodą elektroosmozy, naprawiono tynki elewacji itp.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Inwestor: Parafia.

Zespół klasztorny oo. reformatów

Klasztor wzniesiony w l. 1693–1715 jednocześnie z kościołem p.w. św. Piotra z Alkantary wg proj. arch. Tylmana z Gameren. Po pożarze części południowo-zachodniej klasztoru w l. 1985–1986 odbudowano zniszczone fragmenty zgodnie z dokumentacją opracowaną przez pracownię PP PKZ O/Lublin.

Wykonawca: Zakład PKZ O/Lublin w Siedlcach.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W l. 1994–1996 Parafia przeprowadziła pełny zakres prac remontowych kościoła.

Kaplica cmentarna ewangelicko-augsburska

Drewniana, z 1679 r. Ze względu na duży stopień zniszczenia i destrukcję w l. 1980–1982 przeprowadzono remont polegający m.in. na wymianie zniszczonych podwalin i bali ścian konstrukcyjnych, naprawie więźby i wymianie pokrycia z gontu, naprawie stolarki okiennej i drzwiowej oraz podłogi, a także impregnacji całej budowli.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Inwestor: Kościół Ewangelicko-Augsburski i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Dawny zajazd tzw. Dom Gdański

Murowany, wzniesiony w 1 poł. XVIII w.

W l. 1980–1984 wykonano remont kapitalny na podstawie dokumentacji projektowej opracowanej przez PP PKZ O/Warszawa z przeznaczeniem na Miejską Bibliotekę Publiczną.

Wykonawca: Zakład PKZ O/Lublin w Siedlcach.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

WIELGOLAS (gm. Latowicz)

Dwór

Murowany, z 2 poł. XIX w., którego użytkownikiem przez wiele lat był Zespół Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim. W l. 1982–1985 przeprowadzono pełny zakres prac remontowych obiektu, m.in. wymianę pokrycia dachowego, drenaż opaskowy, naprawę wraz z częściową wymianą stolarki i podłóg, wymianą instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej i c.o., naprawą tynków wewnętrznych i zewnętrznych wraz z odmalowaniem. Ponadto przeprowadzono prace renowacyjne otaczającego parku i stawu.

Inwestor: ZOZ w Mińsku Mazowieckim.

Od 1996 r. właścicielem zespołu dworsko-parkowego jest Ewa i Jacek Pusz. W l. 1996–1998 wykonano prace budowlano-konserwatorskie określone w szczegółowej dokumentacji badawczo-projektowej, przywracając

pierwotną świetność budynku i jego otoczenia. Wykonano prace renowacyjne stawów.

Inwestor: właściciel i Generalny Konserwator Zabytków.

WIROW (gm. Jabłonna Lacka)

Kościół parafialny p.w. św. Antoniego Padewskiego

Murowany, wzniesiony w l. 1833–1836 staraniem płk. Antoniego Kusza. Pierwotnie cerkiew, a od 1919 r. kościół rzymskokatolicki.

Przeprowadzone badania wykazały, że przyczyną spękania murów konstrukcyjnych była niestabilność podłoża skarpy nadbużańskiej.

Wykonano prace odwadniające oraz wzmocniono mury konstrukcyjne poprzez zastosowanie wieńców żelbetowych. Przeprowadzono również pełny zakres prac konserwacyjno-odnowieniowych.

Inwestor: Parafia i Generalny Konserwator Zabytków.

Cerkiew

Murowana, wzniesiona w 1889 r., prezentuje sztukę cerkiewną na Podlasiu. W 1919 r. przejęta przez Kościół rzymskokatolicki. Przez okres kilku dziesięcioleci obiekt ulegał destrukcji.

W wyniku badań i analiz stwierdzono, że stan głównych murów konstrukcyjnych jest dobry. Po wykonaniu niezbędnych opracowań projektowych w l. 1996–1998 wykonano pełny zakres robót remontowo-zabezpieczających.

Inwestor: Generalny Konserwator Zabytków w ramach tzw. remontów zastępczych.

Dalsze prace remontowo-instalacyjne i wykończeniowe realizuje Parafia rzymskokatolicka w Wirowie.

Zespół klasztorno-cerkiewny

Wzniesiony w końcu XIX w. Mimo wielokrotnych zmian funkcji główne obiekty zespołu zachowały pierwotny charakter.

W l. 1994–1998 przeprowadzono remont obiektów: wymianę instalacji, naprawę tynków i schodów, osuszenie murów, wymianę drewna zniszczonego przez

szkodniki biologiczne i odnowienie wnętrza oraz elewacji z jednoczesnym przystosowaniem do potrzeb Domu Pomocy Społecznej.

WOLA GUŁOWSKA (gm. Adamów)

Zespół klasztorny

Wzniesiony wg proj. arch. Jana Ciołkoszewicza w końcu XVII w.

W l. 1995–1997 wykonano remont obiektów zespołu klasztornego, m.in.: odkopano pomieszczenia podziemia, udrożniono podziemne kanały wentylacyjne i odprowadzające wody zaskórne, przeprowadzono konserwację i impregnację elementów drewnianych z wymianą zniszczonych elementów włącznie, pokryto dach blachą miedzianą, zlikwidowano wysolenia i uzupełniono tynki wapienne oraz renowacyjne.

Inwestor: Zgromadzenie oo. karmelitów trzewickowych i Generalny Konserwator Zabytków.

Wola Gułowska, kościół w zespole klasztornym karmelitów trzewickowych — w trakcie remontu. Fot. C. Ostas, 1997 r.

WOLA OKRZEJSKA (gm. Krzywdą)

Dwór

Wzniesiony w 1 poł. XIX w. wielokrotnie restaurowany. Miejsce urodzenia Henryka Sienkiewicza. Obecnie jest siedzibą Muzeum poświęconego pisarzowi.

W l. 1984–1986 przeprowadzono remont więźby dachowej, wymianę gontu, wymianę instalacji wewnętrznej, naprawienie tynków itp. Ponadto wykonano remont murów fundamentowych po d. oficynie drewnianej.

Wykonawcy: miejscowi rzemieślnicy.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

WOLA SUCHOŻEBRSKA (gm. Suchożebry)

Dwór

Murowany, z 1835 r., wnętrza przebudowane ok. 1900 r. Po opuszczeniu obiektu przez resort zdrowia od 1980 r. użytkownikiem było Centrum Kultury i Sztuki woj. siedleckiego. W l. 1981–1989 został przeprowadzony remont kapitalny zgodnie z opracowaną dokumentacją projektową przez PP PKZ O/Lublin.

Wykonawca: Zakład PKZ O/Lublin w Siedlcach.

Inwestor: Centrum Kultury i Sztuki oraz Wojewódzki Konserwator Zabytków.

WYSZKÓW (gm. Liw)

Kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Św.

Murowany, wzniesiony w 1788 r. W l. 1984–1987 przeprowadzono remont kościoła. Zakres robót obejmował m.in. naprawę więźby i wymianę pokrycia dachu, zbiecie skorodowanych i zawilgoconych tynków, wykonanie zabiegów odgrzybiających, wysuszenie murów, wykonanie nowych tynków, opaski betonowej wokół obiektu i odprowadzenie wód opadowych.

Wykonawcy: rzemieślnicy.

Inwestor: Parafia i Wojewódzki Konserwator Zabytków.

ZAKĘPIE (gm. Adamów)

Dawna cerkiew unicka, obecnie kościół parafialny rzymskokatolicki

Drewniana świątynia została wzniesiona w 1693 r. w miejscowości Łukowce (woj. białskie), remontowano ją po 1875 i przed 1939 r. W l. 1988–1990 obiekt

Wola Okrzejska, dwór — po konserwacji. Fot. C. Ostas, 1989 r.

Wyszków, kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Św. Fot. C. Ostas, 1989 r.

został przeniesiony do wsi Zakępie na terenie woj. siedleckiego. Przy zmianie lokalizacji dokonano demontażu budynku i przeprowadzono pełny zakres prac budowlano-konserwatorskich i impregnacyjnych całej substancji zabytkowej.

Wykonawcy: miejscowi rzemieślnicy pod nadzorem specjalistów z Fundacji Ochrony Zabytków w Warszawie.

Finansowano ze składek mieszkańców oraz z dotacji przyznanej przez wymienioną Fundację za pośrednictwem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

ŻELISZEW (gm. Kotuń)

Kościół mariawitów p.w. Wniebowzięcia NMP

Drewniany, wzniesiony w pocz. XX w. W l. 1995–1998 wykonano pełny zakres prac budowlano-konserwacyjnych wszystkich elementów konstrukcyjnych i wykończeniowych budynku kościoła wraz z wieżą. Ponadto wymieniono pokrycie dachu oraz wzmocniono fundamenty murowane.

Inwestor: Parafia Kościoła Starokatolickiego Mariawitów i Generalny Konserwator Zabytków.

Zygfryd Czapski